QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel., Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 14 ta' Novembru, 2023

Rikors Numru: 62/21 AL

A B

vs.

C B

SENTENZA PRELIMINARI

Il-Qorti:

Rat ir-**rikors tal-intimata C B**[1], ippreżentat fl-10 ta' Ġunju 2022, illi permezz tiegħu ppremettiet:

"*1. Illi l-esponenti C B hija mart l-attur A B.*

2. Illi l-esponenti tinsab fi stat ta' kontumaċja f'dawn il-proċeduri ta' separazzjoni ntavolati kontriha minn A B.

[1] A fol 453 sa 454

3. Illi l-esponenti ma kinitx konxja li kien hemm proċeduri ta' separazzjoni miftuħin mir-raġel tagħha u sa fejn taf hi, l-aħħar li l-partijiet kienu l-Qorti kien meta hi u r-raġel tagħha kienu għaddejjin mill medjazzjoni.

4. Illi hi saret taf b'din il-kawża meta ġie mħarrek l-imgħallem tagħha bħala xhud u nfurmaha hu.

5. Illi mir-riferta ta' nhar l-ewwel ta' Ġunju 2021 jirriżulta li l-esponenti ġiet allegatament notifikata permezz tal-proċedura tal-Affissjoni fl-uffiċju tal-Maltapost, fl-għassa tal-Pulizija u fil-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar. Illi minn l-istess riferti ma jirriżulta m'kien li l-affissjoni saret mar-residenza tal-esponenti.

6. Illi dwar l-affissjoni li saret nhar l-ewwel ta' Ġunju 2021, din suppost saret fid-dar tal-esponenti C B. Illi l-esponenti tispjega li kieku ġiet affisata xi karta mal-bieb tal-blokka din kienet tinsab iżda fil-fatt hija ma sabet xejn.

7. Illi barra minn hekk għandu jiġi rilevat li l-interess tal-konvenuta fil-kawża odjerna huwa ċar stante li l-istess konvenuta qiegħdha issa, la darba issa taf b'din il-kawża, tippreżenta dan ir-rikors sabiex tingħata l-fakolta` li tippreżenta n-nota ta' eċċezzjonijiet tagħha. Dan juri biċ-ċar illi hija qatt ma kellha intenzjoni li tkun diżubbidjenti għall-ordni ta' din l-Onorabbli Qorti.

8. Illi jekk l-esponenti m'hix se tippreżenta l-eċċezzjonijiet tagħha fil-kawża odjerna hija ser tkun serjament ippreġudikata u din se tkun sanzjoni sproporzjonata in vista wkoll tal-fatt li liema deċiżjoni ser taffettwa ukoll t-tfal minuri tal-esponenti.

9. Illi flimkien ma' dan ir-rikors l-esponenti qiegħda tippreżenta l-affidavit maħluf tagħha, mmarkat **Dok. RM 1***, li permezz tiegħu qiegħda tispjega bil-ġurament il-fatti esposti f'dan ir-rikors.*

Għaldaqastant, l-esponenti qiegħda titlob lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tilqa' l-ġustifikazzjoni għall-kontumaċja tagħha kif ukoll tawtorizzaha tippreżenta r-risposta ġuramentata tagħha għall-kawża fl-ismijiet premessi u tressaq dawk il-provi kollha in sostenn tal-verżjoni tagħha, u dan taħt kull provvediment ieħor li din l-Onorabbli Qorti jidhrilha xieraq u opportun.

Rat ir-**risposta ta' A B** ippreżentata nhar il-25 ta' Lulju, 2023 illi permezz tagħha oppona għat-talba tar-rikorrenti bis-segwenti:

1. *Illi permezz ta' dan ir-rikors il-konvenuta qiegħda titlob li l-Onorabbli Qorti jogħġobha takkordalha terminu biex tippreżenta risposta ġuramentata għall-kawża odjerna;*

2. *Illi fi kliem ieħor, il-konvenuta qiegħda tittenta tiġġustifika l-kontumaċja tagħha u f'dan ir-rigward tallega:*
   a. *Li hi ma kinitx konxja li kien hemm proċeduri ta' separazzjoni mitfuħin minn żewġha;*
   b. *Li ma sabet ebda affissjoni mar-residenza fejn hija tgħix għaliex kieku kienet tkellem avukat;*
   c. *Li żewġha u l-ulied minuri ma infurmawhiex bl-istess proċeduri;*

3. *Illi r-riferta a fol. 18 tal-proċess jirriżulta li l-Marixxal D E, mhux biss ħadet ħsieb twaħħal l-affissjoni mal-kunsill lokali ta' San Pawl il-Baħar u mal-għassa, iżda anke waħlitha mar-residenza tal-konvenuta, irrispettivament minn dak li qed tallega l-konvenuta. In oltre, jiirriżulta wkoll, li n-notifika anke dehret fil-Gazzetta tal-Gvern u f'ġurnal lokali kif trid il-liġi;*

4. *Illi l-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna dwar il-kontumaċja illum hija waħda konkordi fis-sens li l-istitut tal-kontumaċja huwa mibni fuq il-pretest li n-nuqqas tal-konvenut li jwieġeb fiż-żmien stabbilit mill-Liġi jammonta għal* contumelia *u dispett lejn is-sejħa tal-Qorti. Dan l-għemil, jistħoqqlu piena billi jammonta għal forma ta' diżordni soċjali.*

5. *Illi fid-deċiżjoni mogtħija minn din l-Onorabbli Qorti kif presjeduta fl-10 ta' Jannar, 2020 fil-kawża fl-ismijiet Nikita Sciortino vs Shaun Camillerii ingħad hekk:*

   " L-oneru illi jippreżenta r-risposta tiegħu fil-ħin sabiex jassigura li jkun jista' jressaq il-provi tiegħu quddiem il-Qorti f'din il-kawża kien jinkombi fuq il-konvenut, u ġaladarba l-konvenut naqas milli josserva t-terminu mpost mill-Liġi, jew għall-anqas iressaq provi sodisfaċenti li hemm raġuni valida li jiġġustifikaw il-kontumaċja tiegħu, imputet sibi"

6. *Illi bid-dovut rispett qiegħed jiġi sottomess li f'dan il-każ fl-umli opinjoni tal-esponent, il-konvenuta ma ġabet l-edba prova ta' kawża ġusta li tista' tiġġustifika l-kontumaċja jew li tali kawża ġusta kienet tikkostitwixxi impediment leġittimu, jew żball invinċibblili ma jammontax għal kolpa.*

Tant għandu x'jissottometti l-esponent f'dan l-istadju, għas-savju u superjuri ġudizzju ta' l-Onorabbli Qorti.

Rat l-affidavit tal-konvenuta C B;[2]

Rat l-atti kollha li huma rilevanti għal dan l-episodju;

Rat illi l-kawża tħalliet għas-sentenza għal-lum sabiex tippronunzja ruħha dwar il-kontumaċja *o meno* tal-konvenuta.

Ikkunsidrat:

Illi mir-rikors tal-konvenuta u anki minn dak sottomess minnha fl-affidavit ġuramentat tagħha r-raġuni ewlenija li għaliha hi tgħid li jkun xieraq u mistħoqq li l-kontumaċja tagħha titneħħa tikkonsisti fil-fatt li l-affissjoni saret: "*fl-uffiċju tal-Maltapost, fl-għassa tal-Pulizija u fil-Kunsill Lokali ta' san Pawl il-Baħar. Illi minn l-istess*

[2] Dok RM 1 fol 455

riferti ma jirriżulta m'kien li l-affissjoni saret mar-residenza tal-esponenti". Il-konvenuta tgħid ukoll li ma sabet l-ebda karti affissati mal-bieb tal-blokk tagħha.

Jidher għalhekk li primarjament il-konvenuta qegħda sserah it-talba tagħha li titħalla tikkontesta l-kawża fuq il-punt tal-validita` tan-notifika.

Illi qabel xejn il-Qorti ser telenka l-fatti li wasslu għal dan l-episodju b'mod kronoloġiku:

<u>FATTI</u>

Illi l-attur intavola kawża għal separazzjoni personali permezz ta' rikors ġuramentat datat 18 ta' Frar, 2021;

Illi a fol. 7 jinsab id-digriet tal-Qorti bl-appuntament tas-smiegħ, fejn jirriżulta li l-kawża ġiet appuntata għas-smigħ għall-15 ta' April, 2021. Fid-digriet jirriżulta wkoll s-segwenti provvediment tal-Qorti:

"Tordna n-notifika lill-partijiet, b'dan illi l-konvenuta jkollha għoxrin jum għar-risposta ġuramentata;
Fl-eventwalita ta' riferta negattiva, tawtorizza minn issa n-notifika tal-intimat bil-mezz tal-purtier wara l-ħinijiet legali, b'dan illi jekk l-purtier jikkonsenja l-att ġudizzjarju lill-persuna li mhijiex l-intimata, fir-riferta għandu jitniżżel in-numru tal-karta tal-identita` ta' tali persuna u x'parentela jew relazzjoni tali persuna għandha mal-intimat. F'każ li l-purtier ma jirnexxilux jinnotifika lill-intimat wara l-ħin legali għandu jniżżel fir-riferta l-ħin jew ħinijiet li fihom ikun għamel tentattivi ta' notifika....(omissis)"

Illi mir-rikors ġuramentat jirriżulta li l-indirizz li ġie imniżżel ħdejn in-notifika tal-konvenuta kien dak ta' *93, Gardell, Flat 1, Triq ix-Xitwa San Pawl il-Baħar*[3]*;*

[3] Fol 6

Illi l-ewwel riferta negattiva tinsab a fol. 8 fejn D E Marixxal Qrati tal-Ġustizzja indikat: "*Ma sibtx Nru 93 u lanqas l-isem tad-dar Gardell fi Triq ix-Xitwa.*"

Illi a fol. 11 inħarget mill-ġdid in-notifika fuq l-istess indirizz iżda din id-darba fuq il-*folder* tniżżel ukoll: '*See directions inside'*. Skont dak li jirriżulta mir-riferta tal-Marixxal D E: *ma fetaħ ħadd.*

Jirrżulta minn fol. 12 li reġgħet inħarġet in-notifika, din id-darba fil-*folder* jirriżulta li hemm żewġ fotokopji ta' ritratti;

Fl-20 ta' Mejju 2021, l-attur ippreżenta rikors fejn spjega li għamel diversi tentattivi biex jipprova jinnotifika l-konvenuta u dan anki wara l-ħinijiet legali, iżda bla suċċess, għalhekk talab l-awtorizazzjoni tal-Qorti sabiex jinnotifika lill-konvenuta permezz tal-proċedura tal-affissjoni u publikazzjoni;

Illi b'digriet tal-21 ta' Mejju 2021, din il-Qorti laqgħet din it-talba tal-attur;

Illi jirriżulta li fit-28 ta' Mejju, 2021 l-attur ħareġ in-notifka *ai termini* tad-digriet tal-21 ta' Mejju, 2021, u dan kif jirriżulta minn dak miktub fuq il-*folder* a fol 18 ta' proċess[4], fejn ġew indikati s-segwenti:

1. **C B X, X, Flat 1 Trq ix-X, San Pawl il-Baħar**;
2. Kunsill Lokali San Pawl il-Baħar;
3. Għassa San Pawl il-Baħar;
4. Gazzetta tal-Gvern;

Illi jirriżulta mill-atti li r-riferti ta' 1 sa 3 (kif suesposti) kienu kollha posittivi, in otre` a fol 20 hemm *vera kopja* tal-Gazzetta tal-Gvern, u a fol. 21 hemm nota tal-attur li permezz tagħha esebixxa l-estratt tal-gazetta "*The Malta Independent*" datata 19 ta' Lulju, 2021.

[4] Jirriżzulta s-segwenti mill-folder: " Affissjoni u Publikazzjoni +verbal 27.05.2021 Rikors 20/05/21 u digriet 21/5/21

Illi għalhekk konkluż il-proċedura tan-notifika, it-terminu għar-risposta skada fil-11 ta' Awwissu, 2021 u ċioe fit-tielet ijiem tax-xogħol wara d-data tal-pubblikazzjoni fil-ġurnal lokali.

Illi kien waqt l-udjenza tas-sebgħa (7) ta' Ottubru, 2021 li l-Qorti ddikjarat li l-konvenuta hija kontumaċja[5] u in oltre` innominat lil Perit Legali Dr Abigail Critien sabiex tisma l-provi tal-attur biss;

Illi mill-atti jirriżulta li l-imgħallem tal-konvenuta ġie notifikat bl-inġunzjoni sabiex jixhed fil-11 ta' Mejju, 2022 u dan għas-seduta quddiem il-Perit Legali Dr Abigail Critien skedata għas-6 ta' Lulju, 2022;

Illi fl-10 ta' Ġunju, 2022 il-konvenuta ppreżentat ir-rikors odjern;

Illi fis-6 ta' Lulju, 2022 il-konvenuta dehret għas-seduta quddiem il-Perit Legali Dr Abigail Critien fejn kellu jixhed l-imgħallem tagħha.

Illi fis-17 ta' Novembru, 2022 il-konvenuta xehdet in subizzjoni;

<u>Dritt:</u>

Skont l-Artikolu 158 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta[6]:

(1) Il-konvenut għandu jippreżenta r-risposta ġuramentata tiegħu fi żmien għoxrin jum mid-data tan-notifika, kemm-il darba ma jkunx se jammetti t-talba.
… omissis -
(10) Jekk il-konvenut jonqos li jippreżenta r-risposta ġuramentata msemmija f'dan l-artikolu, il-qorti tiddeċiedi l-kawża bħallikieku l-konvenut baqa' kontumaċi kemm-il darba ma jippruvax għas-sodisfazzjon tal-qorti <u>raġuni tajba</u> li għaliha naqas li jippreżenta r-risposta ġuramentata fiż-żmien li jmiss. Il-qorti għandha, madankollu, qabel ma tagħti s-sentenza, tagħti

[5] Vide verbal tal-7 ta' Ottubru, 2021 a fol 23
[6] Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili;

lill-konvenut żmien qasir li ma jistax jiġġedded biex fih jagħmel sottomissjonijiet bil-miktub biex jiddefendi ruħu kontra t-talba tal-attur. Dawk is-sottomissjonijiet għandhom jiġu notifikati lill-attur li jkollu żmien qasir biex jirrispondi.
(Sottolinear tal-Qorti)

Illi kif jirriżulta mis-suespost ir-raġunijiet li l-konvenuta tagħti huma:

- Li ma kenitx taf li kien hemm proċeduri ta' separazzjoni;
- Li l-affissjoni ma saritx fir-residenza tagħha;
- Li żewġha u uliedha ma qalulhiex bl-istess proċeduri;
- Fl-Affidavit tagħha tgħid li ma taqrax gazzetti lokali, ma tixtrix li-Gazzetta tal-Gvern u ma tafx taċċessah.

Il-Qorti tibda billi tirrferi għal materja teknika tal-allegat nuqqas ta' notifika valida. Hawnhekk kif ġie ritenut diversi drabi mill-Qrati tagħna, il-Qorti jkollha ssewgwi fedelment dak li tgħid il-liġi tal-proċedura.

Ladarba l-konvenuta qed tilmenta li l-affissjoni ma saritx sew il-Qorti tagħmel referenza għals-subinċiżi relevanti tal-artikolu 187 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta:

(1) In-notifika ssir bil-kunsinna ta' kopja tal-iskrittura lill-persuna li lilha l-iskrittura għandha tkun innotifikata, kull fejn dik il-persuna tista' tinstab. In-notifika tista' wkoll issir billi dik il-kopja titħalla fil-lok fejn toqgħod jew taħdem jew fil-post tax-xogħol jew fl-indirizz postali ta' dik il-persuna f'idejn membru tal-familja jew tad-dar jew f'idejn wieħed fis-servizz ta' dik il-persuna jew f'idejn il-prokuratur tagħha jew persuna awtorizzata minnha biex tirċievi l-posta tagħha. Jekk in-notifika ma ssirx fl-ewwel tentattiv, l-uffiċjal inkarigat min-notifika għandu jagħmel żewġ tentattivi oħra biex jinnotifika l-kopja tal-iskrittura mingħajr ebda awtorizzazzjonijiet oħra mill-qorti u dawn it-tentattivi għandhom isiru f'ħinijiet differenti tal-ġurnata bl-aħħar tentattiv ta' notifika jsir wara l-ħinijiet ġudizzjarji. Kull tentattiv ta' notifika għandu jsir wara li jitħallas id-dritt xieraq dovut lir-reġistru. L-uffiċjal inkarigat min-notifika għandu jirreġistra ċertifikat separat ta'

notifika fl-atti ġudizzjarji għal kull tentattiv li jkun sar: Iżda, il-kopja ma tistax titħalla f'idejn persuni ta' età anqas minn erbatax-il sena, jew f'idejn persuna li, fil-ħin tan-notifika, għandha diżordni mentali jew kundizzjoni oħra, li tagħmilha inkapaċi li tagħti xhieda ta' dik in-notifika. Persuna titqies li hija kapaċi li tagħti dik ix-xiehda, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju; u n-notifika ma tistax tiġi attakkata bħala irregolari, għal waħda minn dawk ir-raġunijiet, jekk jinsab illi fil-fatt il-kopja tkun waslet f'idejn il-persuna li lilha kellha tkun innotifikata: Iżda wkoll meta persuna li lilha tkun indirizzata skrittura tirrifjuta li tirċiviha personalment mingħand uffiċjal eżekuttiv tal-qrati, il-qorti tista' fuq rikors tal-parti interessata u wara li tisma'lill-uffiċjal esekuttiv tal-qrati u tikkonsidra ċ-ċirkostanzi kollha tal-inċident, tiddikjara b'digriet li n-notifika tkun saret lil dik il-persuna fil-jum u l-ħin tar-rifjut u tali digriet għandu jitqies bħalaprova tan-notifika għall-finijiet u l-effetti kollha tal-liġi.

...- (omissis)-

(3) Jekk mir-riferta tal-uffiċjal inkarigat minn notifika ta'skrittura jew att ġudizzjarju jinstab li l-persuna li għandha tiġi notifikata bl-iskrittura jew att, għalkemm ma tirriżultax li qegħda barra minn Malta, id-dħul fil-post tar-residenza tagħha ma jkunx jista' jsir, jew il-post tar-residenza tagħha ma jkunx magħruf, il-qorti tista' tordna illi n-notifika ssir billi titwaħħal kopja tal-att fil-post, fil-belt jew fid-distrett fejn soltu jitwaħħlu l-atti uffiċjali, u billi dik l-iskrittura jew att jinħarġu fil-qosor fil-Gazzetta u f'ġurnal ta' kuljum wieħed jew iktar minn wieħed skont kif il-qorti tiddeċiedi u, meta jkun possibbli, jekk il-post tar-residenza jkun magħruf, billi titwaħħal kopja tal-iskrittura mal-bieb ta' dik ir-residenza. Il-qorti tista' wkoll tieħu dawk il-miżuri oħra li jkunu jidhrulha xierqa sabiex l-iskrittura jew l-att issir taf bihom il-persuna li lilha għandhom ikunu notifikati. F'dawk il-każijiet in-notifika għandha titqies li tkun saret fit-tielet jum tax-xogħol wara l-aħħar data meta tkun ġiet pubblikata jew minn meta tkun twaħħlet il-kopja, skont liema tiġi l-aktar tard. F'każijiet meta n-notifika tkun ġiet ordnata li ssir b'urġenza, in-notifika titqies li tkun saret f'dak iż-żmien speċifiku, wara t-twaħħil jew il-pubblikazzjoni skont kif il-qorti tista' tistabbilixxi, li jissemma fl-istess pubblikazzjoni jaw twaħħil."

Hawnhekk il-Qorti tagħmel referenza għar-rikors tal-attur tal-20 ta' Mejju, 2021, fejn huwa talab lil din il-Qorti sabiex jiġi awtorizzat

jinnotifka lill-konvenuta permezz tal-proċedura tal-affissjoni u l-pubblikazzjoni u dan salv kull provvediment ieħor li l-Qorti jogħġobha timponi.

Illi permezz ta' Digriet tal-21 ta' Mejju, 2021, il-Qorti laqgħet it-talba mingħajr ma imponiet kundizzjonijiet oħrajn.

Illi b'hekk f'dan l-istadju l-Qorti ser teżamina dak li effettivament jirriżulta mill-atti f'dan ir-rigward.

Illi l-Qorti jiriżultalha li a fol. 18 tal-proċess inħarget in-notifika fuq: 1)C B, X, X, Flat 1 Triq ix-X San Pawl il-Baħar, kif ukoll 2)l-Għassa tal-Pulizija ta' San Pawl il-Baħar u 3)il-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar.

Fuq dan il-*folder* hemm riferta pożittiva fis-sens li D E Marixxal Qorti tal-Ġustizzja indikat is-segwenti:

"Illum 1/06/2021 ngħid u niżgura li fi 1/06/2021 nnotifikajt lil C B bil-proċedura ta' l-affissjoni fl-indirizz mogħti SPB ***Mall-Post, b'kopja ta' Avviż, Digriet, Rikors Ġuramentat u Dok Skond l-Art 187 (3) tal-Kap 12."*** [7]
(Enfasi u sottolinear tal-Qorti)

Illi fuq l-istess *folder* hemm riferti pożittivi anki in kwantu l-affissjoni, fil-kunsill lokali u l-għassa tal-pulizija iżda l-konvenuta mhux qed tilmenta fuq hekk iżda l-iment tagħha jirrigwarda biss l-affissjoni fir-residenza tagħha u dan kif jirriżulta mir-rikors odjern tagħha.

Illi fir-rikors tagħha l-konvenuta ssostni li l-affissjoni ma saritx fir-residenza tagħha iżda saret biss f'dawn it-tlett positijiet: 1)Maltapost; 2)Il-Kunsill Lokali; 3)L-Għassa tal-Pulizija, u tgħid li fir-residenza ma saritx u ma sabet xejn mwaħħal.

Illi l-konvenuta ippreżentat l-Affidavit Ġuramentat tagħha fejn terġa ttenni l-istess fatti li joħorġu mir-rikors tagħha;

---

[7] Folder a 18 fuq in- naħa ta' wara.

Illi madanakollu mill-atti jirriżulta ċar li r-riferta li qed tilmenta dwarha l-konvenuta ma taqrax 'Maltapost' kif tallega hi iżda 'Mall-post' u għall-Qorti dan huwa ċar li ladarba fuq il-faċċata tal-folder hemm l-indirizz tal-konvenuta u ċioe X, X Flat 1 Triq ix-X San Pawl Il-Baħar, isegwi li *mall-post* qed jirreferi għal dan l-indirizz u mhux għal *Maltapost*.

Illi in oltre, m'hemm l-ebda kontestazzjoni da parti tal-konvenuta fuq l-indirizz tagħha[8], anzi mill-argumenti li resssqet hi stess kif ukoll minn dak li joħroġ mill-atti jirriżulta ċar li dan huwa l-indirizz residenzjali tagħha. L-ilment tal-konvenuta huwa fis-sens li l-affissjoni ma saritx fir-residenza tagħha iżda skontha saret il-Maltapost. Illi minn mkien ma jirriżulta li l-affissjoni saret il-Maltapost, anzi dak li jirriżulta huwa li l-Marixxal D E, li ma tressqitx mill-konvenuta sabiex tixhed fir-rikors odjern, fil-fatt eżegwiet in-notifika skont id-dettami tal-Artikolu 187 (3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta u waħħlet l-affissjoni mal-bieb tar-residenza tal-konvenuta.

Għal kull buon fini u b'referenza għal dak li tgħid il-konvenuta li ma taqrax il-gazzetti lokali u ma tixtrix u/jew ma taċċessax il-Gazzetta tal-Gvern huwa kollu irrilevanti.[9] Konsegwentement il-Qorti tqis in-notifika bħala waħda valida u konsegwentement il-konvenuta ġiet debitament notifikata skont skont il-liġi.

Illi għalhekk ladarba il-Qorti qed tqis in-notifika bl-affissjoni bħala waħda valida, il-konvenuta waqgħet kontumaċja. Għalhekk il-Qorti issa ser tgħaddi biex tevalwa jekk l-konvenuta ressqet raġunijiet tajbin sabiex tiġġustifka l-kontimaċja tagħha.

Illi ir-raġunijiet li ressqet il-konvenuta huma:

- Li ma kenitx konxja li żewġha pproċeda bi proċeduri ta' separazzjoni;

[9] F'dan is-sens ara Sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili deċiża fit-28 ta' Lulju, 2011 fl-ismijiet: *Valley Properties Limited vs Chianti Storm Limited* Cit. Nru. 70/2009

- Li la żewġha u lanqas uliedha ma infurmawha bil-proċeduri ta' separazzjoni;
- Li ma sabet ebda affissjoni mar-residenza tagħha – fuq dan hemm provi konkreti li juru lil-eżekuzzjoni tal-affissjoni saret skont il-liġi;
- Li ma taqrax gazetti lokali u ma tixtrix u ma taċċessax il-Gazetta tal-Gvern.

PRINĊIPJI LEGALI U ĠURISPRUDENZA

Illi biex il-Qorti tista' tasal biex tippronunzja ruħha dwar il-kontumaċja *o m*eno tal-konvenuta fiċ-ċirkostanzi, ikun opportun illi ssir referenza għar-*raison d'etre* kif ukoll l-effetti ta' l-istitut tal-kontumaċja[10]. Il-kontumaċja hija ġeneralment meqjusa bħala miżura ta' natura punittiva li hija meħtieġa sabiex tassigura rispett lejn l-atti emessi mill-Qorti.

Huwa ormai paċifiku fil-ġurisprudenza tal-qrati tagħna illi l-istitut tal-kontumaċja huwa msejjes fuq il-presuppost li l-konvenut, bin-nuqqas tiegħu li jwiegeb għat-talba tal-parti attriċi, ikun wera diżubbidjenza ("kontumelja") lejn is-sejħa tal-Qorti biex jidher quddiemha, liema dispett il-liġi tqis li fih element ta' diżordni soċjali u tħares lejh bħala aġir li jistħoqqlu li jiġi punit bis-sanzjoni li l-kontumaċi ma jkunx jista' jippartecipa fil-ġbir tal-provi u jikkontesta x-xhieda mressqa mill-attur.[11]

Il-Qorti tal-Appell fis-sentenza fl-ismijiet Samchrome FZE vs. Danko Koncar et[12], għamlet referenza għall-kawża Kenneth Abela vs. Aplan Limited et [13] fejn ġie rapportat:-
"*Trattandosi ta' norma legali, l-osservanza tat-terminu fiha prefiss kellu jiġi mħares* ***ad unguem****, in raġuni ta' l-element dekadenzjali*

---

[10] Kif stabbilit fil-kawża fl-ismijiet Josette Desira pro. et noe. vs. John Vella (Rikors Ġuramentat 190/17/1RGM) deċiż fit-13 ta' Marzu 2018;
[11] Dr. Aaron Galea Cavallazzi noe v. Asfaltar Limited, (Rikors Ġuramentat: 284/2014) deċiż mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-23 ta' Lulju 2014;
[12] Rikors Ġuramentat 843/14 deċiż fil-11 ta' Marzu 2016;
[13] (Rikors 17/2007) deċiża mill-Appell Ċivili [Inferjuri], Imħallef Philip Sciberras fis-6 ta' Frar 2008;

insit. Dan anke għaliex kif sewwa jinsab ritenut l-osservanza tat-termini stabbiliti fil-Kodiċi ta'Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili u f'liġijiet oħra speċjali li jirregolaw il-kondotta tal-proċeduri quddiem il-Qrati u quddiem it-Tribunali huma ta' ordni pubbliku *u ma jistgħux jiġu bl-ebda mod injorati u lanqas bil-kunsens tal-partijiet rinunzjati jew mibdula" (*Giuseppi Caruana vs. Charles Psaila*, Appell mill-Bord li Jirregola l-Kera, 21 ta' Marzu 1997);*

-

*Jikkonsegwi mill-espressjoni ta' fehma fis-silta mis-sentenza appena ċitata illi t-terminu proċedurali la jista' jiġi sanat b' xi adeżjoni tal-*kontro-parti *fil-proċeduri u lanqas prorogat; sospiż jew* interrott*. Kif ġie minn din il-Qorti sa reċentement ħafna osservat, "in-*natura *inderogabbli tat-termini proċesswali ġġib b' konsegwenza illi dwarhom ma jistgħux jiġu applikati provvediment sanatorji jew ta' rimessjoni ankorke d-*dekors *inutli tagħhom ma jkunu imputabbli lill-parti interessata. Dan għal motiv illi dik l-improrogabilita hi hekk neċessarja għal raġuni ta' ċertezza u, wkoll, ta'* uniformita*". (*Salina Wharf Marketing Limited vs. Malta Tourism Authority*, Appell mill-Bord ta' l-Appelli dwar it-Turiżmu, 12 ta' Diċembru 2007).*"

Fl-istess ħin, il-Qorti tagħraf li l-Liġi, biex ittaffi ftit mill-konsegwenzi ħorox tagħha, u anke in vista tal-prinċipju tal-ġustizzja naturali *audi alteram partem*, tipprovdi għall-prospett ta' ġustifikazzjoni tal-kontumaċja permezz tas-subinċiż (10) ta' l-Artikolu 158 tal-Kap. 12 ġja ċċitat, fejn il-Qorti għandha obbligu li tara jekk il-konvenut li jitlob biex jipparteċipa fil-proċeduri, għandux raġunijiet validi u ġusti sabiex jiġġustifika l-kontumaċja tiegħu.

Fis-sentenza Renato Aquilina et vs. Christopher James Arthur Townsend et[14] ingħad: "*Illum il-kontumaċi huwa ppenalizzat billi ma jitħalliex jikkontradixxi l-fatt mressqin mill-attur u lanqas jitħalla jressaq il-provi tiegħu. Id-difiża tiegħu hija għalhekk imdgħajjfa sew.*

[14] Rikors Ġuramentat 696/16LM, deċiż fil-11 ta' Jannar 2016;

Illi tqum il-mistoqsija kemm dan huwa ġust meta l-konvenut ma jkollu l-ebda intenzjoni li jkun tabilħaqq kontumaċi, fis-sens li jiġi jaqa' u jqum minn x'tista' tiddeċiedi l-Qorti, imma ma jagħmilx dak li jkun mistenni minnu minħabba xi mpediment li ma jkollux kontroll fuqu inkella jkun aljenat, inkwetat minħabba xi problemi personali, jew ikollu avukat ittraskurat.

Huwa skontat li min-naħa l-waħda impediment estraneu u barra mill-kontroll tiegħu żgur li ma jammontax għall-kontumaċja; u min-naħa l-oħra mhix skużanti n-negliġenza grassa tiegħu. Imma mbagħad hemm każijiet ta' bejn dawn iż-żewġ estremi li jħallu lill-ġudikant f'konfondiment u perplessità dwar jekk il-konvenut ikunx ħaqqu jitħalla jiddefendi ruħu jew le.

F'każijiet bħal dawn, fejn il-konvenut għalkemm ma jkollu l-ebda intenzjoni li ma jiddefendix ruħu, u l-ebda intenzjoni li jinjora lill-Qorti, xorta waħda għal xi raġuni jew oħra li titqanqal fiċ-ċirkostanzi varjati tal-ħajja, ma jidhirx fl-udjenza inkella ma jippreżentax ir-risposta tiegħu fit-terminu mogħti mil-liġi, l-imħallfin tagħna matul iż-żmien iddeċidew daqqa favur il-konvenut u daqqa kontra skont id-disposizzjoni tagħhom, kif ukoll skont iċ-ċirkostanzi partikolari ta' kull każ.

Fil-fehma ta' din il-Qorti, f'każijiet bħal dawn, għandha tingħata ċerta indulġenza lill-konvenut. Il-ġudikant qiegħed hemm biex jagħmel il-ħaqq. Il-proċess ċivili huwa bbażat fuq il-prinċipju tal-kontradittorju, li l-iskop pubbliku tiegħu huwa li tingħata deċiżjoni ġusta għall-kontroversji; għan li jintlaħaq ħafna aħjar jekk iż-żewġ partijiet avversarji jipparteċipaw bis-sħiħ. In-nuqqas ta' parti f'kawża ossija l-kontumaċja jista' jkollha konsegwenzi serji u għalhekk trid tiġi evitata kemm jista' jkun.

Il-Qorti tagħmilha ċara iżda li l-indulġenza li għandha turi ma tistax, u m'għandhiex, tkun mingħajr limitu. U l-limitu għandu jkun il-kunsiderazzjoni l-oħra, daqstant ieħor ta' ordni pubbliku, li l-kawżi m'għandhomx jitħallew jitwalu mingħajr bżonn jew b'kapriċċ tal-litigant jew tal-istess Qorti, għax dewmien bħal dan ukoll isarraf f'inġustizzja mal-kontroparti, normalment l-attur, li m'għandhiex tiġi ppreġudikata, kif ukoll mal-Istat u s-soċjetà in ġenerali li jsofru preġudizzju kbir ta' natura soċjo-ekonomika: Interest rei publicae ut sit finis litium."

Ġie ukoll ritenut li l-preżenza tal-konvenut fil-proċeduri, waħedha u bla raġuni valida ta' ġustifikazzjoni ta' kontumaċja, ma hiex biżżejjed sabiex il-konvenut jingħata l-opportunita` jippreżenta l-eċċezzjonijiet tiegħu. Altrimenti "*l-istitut tal-kontumaċja jiġi dilwit sal-punt li jiġi reż kompletament bla effikaċja u inoperattiv kull fejn il-konvenut jagħżel li jidher fl-ewwel seduta... Din l-interpretazzjoni hi waħda li tmur kontra mhux biss kontra l-ittra u l-ispirtu tal-liġi, imma ukoll kontra kull sens ta' ġustizzja proċedurali kif espressa fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. ..*"[15]

Fil-kawża fl-ismijiet Vittorio Cassar vs. Carmelo Vassallo[16] fejn ġie dikjarat li sabiex tiġi ġustifikata l-kontumaċja, ma jridx ikun hemm element ta' *culpa* da parti tal-istess intimata iżda jrid neċessarjament ikun hemm element li permezz tiegħu verament juri li kien hemm kawża leġittima u cioe' *una ragione indipendente dalla volonta' di chi e' chiamato a subire, o necessita' impellante di chiamata ad altri doveri imprescindibili*[17] għal tali nuqqas ta' preżentata ta' risposta fit-terminu impost.

Issir referenza wkoll għall-kawża fl-ismijiet Farrugia vs. Farrugia[18] fejn il-Qorti tal-Appell esponiet il-fundament razzjonali ta' l-istitut tal-kontumaċja, u allura wkoll il-parametri tiegħu li għandhom jiġu interpretati b'mod strettissimu favur il-kontumaċja. Fi kliem l-istess qorti, "*….Il-Qorti tqis l-istitut tal-kontumaċja bħala miżura ta' natura punittiva, neċessarja biex tassigura serjeta` fil-proċedura u r-rispett dovut lejn l-atti emessi mill-Qorti. Mill-banda l-oħra proprju minħabba s-sanzjoni spiss irriversibbli li timporta, ir-rigorożita` tal-proċedura għandha tiġi applikata u interpretata b'mod restrittiv, fis-sens li fejn il-Qorti tkun sodisfatta li ma kien hemm l-ebda nuqqas da parti tal-persuna notifikata li jista' jammonta għall-culpa, anke għax ma jistax ikun hemm kolpa fejn ma kienx hemm il-konoxxenza tan-notifika ta' l-att bħala fatt, ma*

[15] Joseph Aquilina vs. Lino Debono, Appell Ċivili, deċiż fis-7 ta' Ottubru 1997;
[16] Vol. XXIX.I. 1581 deċiża nhar id-29 ta' Mejju 1937;
[17] Callus vs. Chircop (1926);
[18] Deċiża mill-Qorti tal-Appell 1995;

għandu jkun hemm ebda ostakolu li l-kontumaċja titqies li ġiet ġustifikata."

Fil-kawża fl-ismijiet Noel Calleja et. vs. Middlesea Valletta Life Assurance Co. Limited[19] ingħad li "*l-Qrati tagħna iddeċidew li r-rigorożita' tal-proċedura għandha tiġi mitigata fis-sens li fejn il-Qorti tkun sodisfatta li ma kien hemm ebda nuqqas volut min-naħa tal-persuna mħarrka li jista' jammonta għal ħtija, m'għandu jkun hemm l-ebda diffikulta' li l-kontumaċja titqies bħala waħda ġustifikata*".

"Illi pero` sabiex tiġi ġustifikata l-kontumaċja, trid tkun ġusta kawża (Paul Grixti vs,. Direttur tax-Xogħolijiet Pubbliċi); u tali kawża ġusta trid tikkonsisti fl-impediment leġittimu (XXXVIII.i.393); biex ikun leġittimu tali impediment irid ikun indipendenti mill-volonta' tal-kontumaċi (XLII.i. 811; XXIX.i.1581), b'dan għalhekk li l-konklużjoni loġika ta'dawn il-prinċipji huwa illi "f'materja ta' purgazzjoni tal-kontumaċja ġie dejjem ritenut li m'għandux ikun hemm negliġenza jew ħtija tal-parti, għaliex allura minflok il-prova tal-kawża ġusta jkun hemm il-culpa" u fdak il-każ il-persuna ma tkun tista' tilmenta minn xejn għaliex "qui culpa sua damnum sentit non videtur damnum sentire" (Carmelo Bugeja vs. Mary xebba Farrugia A.C. 16 ta' Frar 1996.).

Illi fil-ġurisprudenza tal-qrati tagħna, sa minn dejjem saret distinzjoni għall-finjiet tal-ġustifikazzjoni tal-kontumaċja, bejn il-konvenut li juri disinteress assolut (dak li jissejjaħ kontumaċja bi ħtija), u l-konvenut li juri li kien intenzjonat jikkontesta l-kawża iżda ma laħaqx għamel dan għal raġuni li ma kienx jaħti għaliha. Kif stabbiliet din il-Qorti kif diversament presjeduta fil-kawża fl-ismijiet Josette Desira pro. et noe. vs. John Vella[20], il-Qrati tagħna konsistentement jagħmlu differenza bejn il-kontumaċja bi ħtija u dik ġustifikabbli: il-prinċipji li jirregolaw jekk il-kontumaċja hijiex ta' tort jew le huma, b'mod ġenerali, is-segwenti: (a) li l-

[19] Ċitazzjoni Numru 126/2003/1;

[20] (Rikors Ġuramentat 190/17/1RGM) deċiż fit-13 ta' Marzu 2018;

kontumaċja mhix ġustifikata jekk kienet volontarja; (b) jew jekk kienet kolpuża; (c) jeħtieġ li, biex tkun ġustifikata, tintwera raġuni tajba u ġusta; (d) liema raġuni trid tissarraf f'impediment leġittimu; (e) li tali impediment irid ikun indipendenti mir-rieda tal-konvenut; kif ukoll (f) li sabiex żball ikun meqjus bħala impediment leġittimu, irid ikun żball invinċibbli b'mod li (ġ) l-impediment leġittimu li jżomm lill-konvenut milli jressaq il-kontestazzjoni tiegħu irid ikun ta' neċessita` impellenti; u (h) li l-impossibilita` li l-konvenut jikkontesta t-talba trid tkun gravi u fiżika, u eċċezzjonalment biss, waħda morali.

Ikkunsidrat:
Illi mill-atti tal-kawża jirriżulta li kienet l-konvenuta stess li kienet fetħet il-proċeduri ta' medjazzjoni kontra żewġha l-attur. Illi meta xehdet in subizzjoni quddiem il-perit legali fis-seduta tas-17 ta' Novembru, 2022 xehdet:

Xhud: "Morna. Morna medjazzjoni u qatt ma qbilna f'xejn u għalaqha. U għalaqniha l-medjazzjoni.
Domanda: U inti taf li dan ir-rikors sar ukoll fl-atti tal-medjazzjoni?

Xhud: Le ma nafx.

Domanda: Ma tafx. Pero kont tattendi għal medjazzjoni hux hekk?

Xhud: Ehe meta kellna l-medjazzjoni mort u ngħalqet għax ma wasalx ftehim u qalilna tingħalaq.

Domanda: Sewwa. Mela kont taf li kien hemm proċeduri mhux hekk?

Xhud: Le, le skont x'tip ta' proċeduri.[21]

[21] Vide seduta tal-perit legali miżmuma fis-17 ta' Novembru, 2022 minn fol 471 sa fol 494

Illi mix-xhieda tal-konvenuta jirrżulta wkoll li kienet hi stess li kienet ħadet it-tfal għall-appuntament mal-Avukat tat-Tfal u li effettivament it-tfal għazlu li jmorru jgħixu ma' missierhom l-attur.

Illi għalhekk in vista ta' dan kollu, u abazi tal-fatt li din il-Qorti permezz ta' din is-sentenza qed tiddikjara n-notifika bħala waħda valida, il-Qorti tħoss li r-raġunijiet mogħtija mill-konvenuta u ċioe: - li ma kentix konxja li kien hemm proċeduri;- li ma sabet xejn imwaħħal mal-blokka tagħha meta hemm provi konkreti li juru l-kontra; u li żewġha u uliedha ma infurmawhiex bil-proċeduri odjerni; juru li l-konvenuta kellha attitudni pjuttost *laissez-faire* fejn għażlet biex ma tindagax u żżomm ruħha infurmata u aġġiornata fuq proċedura li bdiet hi stess. Għalhekk fl-fehma ta' din il-Qorti ir-raġunijiet mogħtija mill-konvenuta ma jiġġustifikawx il-kontumaċja tagħha. Illi in oltre` l-Qorti tinnota li skont il-konvenuta hi saret taf bil-proċeduri meta l-imgħallem tagħha ġie imaħarrek biex jixhed fil-kawża tas-separazzjoni. Il-Qorti tosserva li dan kien fit-12 ta' Mejju, 2022[22], madankollu l-konvenuta damet kważi xahar sakemm ppreżentat ir-rikors odjern u ċioe fl-10 ta' Ġunju 2022 u dan meta l-kawża kontriha kienet ilha għaddejja għal snin.
In oltre` u kif diġa kellha l-opportunita tippronunzja ruhha din l-istess Qorti f'sentenza mogħtija minnha:

"lli dwar il-publikazzjoni illi saret fil-gazetta lokali, ma jiswa għal xejn illi jiġi allegat illi dak li jkun ma ikunx qara l-avviż fil-ġurnal lokali. Il-Liġi tal-proċedura hija dik li hi u f'materja ta' notifika il-Liġi trid tiġi applikata b'mod strett."[23]
Illi għalhekk huwa kollu inutili li l-konvenuta tipprova tiġġustfika l-kontumaċja tagħha fuq dan il-binarju.

DEĊIDE

Għaldaqstant, u għar-raġunijiet kollha fuq imsemmija il-Qorti qiegħdha tiddisponi mir-rikors tal-konvenuta tal-10 ta' Ġunju

[22] Vide inġunzjoni in atti
[23] Cit Nru70/2009 Deċiża 28 ta' Lulju, 2011 fl-ismjiet *Valley Properties Limited vs Chiant Storm Limited.*

2022, billi tiċħad it-talba u taqta' u tiddeċiedi li l-konvenuta hija kontumaċja għall-finjiet u effetti kollha tal-liġi u tħalli l-kawża għall-konklużjoni tal-provi attur.

L-ispejjeż tal-preżenti jkunu a karigu tal-konvenuta.